

Nr 451.

Av herr **Johansson** i Edsbyn, i *anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 229, angående beredande av stöd åt insättare i vissa sparbanker, m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 229 till årets riksdag föreslås åtgärders vidtagande från det allmännas sida för beredande av stöd åt insättare i vissa sparbanker, vilka kommit på obestånd. Givetvis kan det råda olika uppfattningar om såväl sättet för som omfattningen av den stödaktion, som här ifrågasättes från statens sida. På en punkt synes dock alla vara eniga, nämligen därom, att huvudsyftet med detta statsingripande, om det överhuvud skall göras, bör vara att komma de mest behövande av insättarna till hjälp. Till den ändan har Kungl. Maj:t föreslagit, att den statliga garantien bör utgå med vissa procent i fallande skala i förhållande till storleken av insättarnas tillgodohavande i respektive sparbanker. Mest gynnade skulle de insättare bliva, som ha de lägsta summorna i sina tillgodohavanden. Sålunda skulle staten garantera 60 procent för insättare upp till 1,000 kronors tillgodohavande, 40 procent för insättare med över 1,000 upp till 2,000 kronors tillgodohavande, samt 20 procent för insättare av över 2,000 upp till 5,000 kronors tillgodohavande. Med denna fallande skala för statshjälpens storlek, eftersom insättningsbeloppet stiger, har man tydligen avsett att tillgodose behovsprincipen bland insättarna. Men det kan sättas i fråga, om man på den vägen når det målet. Man kan tänka sig fall, då en insättares hela förmögenhet utgör 5,000 kronor och denna placerad i någon av de ruinerade sparbankerna. Han skulle då enligt Kungl. Maj:ts förslag trots statshjälpens få förlora 80 procent av sin förmögenhet. En annan insättare har kanske endast 1,000 kronor insatt i samma bank men har en förmögenhet på t. ex. 60,000 kronor. Han får 600 kronor och behöver sålunda ej förlora mer än 1 procent av sin förmögenhet, o. s. v. Det är uppenbart, att behovsprincipen på detta sätt icke blir tillgodosedd. Insättningsbeloppets storlek är ingen exakt gradmätare på en persons ekonomiska ställning. Då motivet för statshjälpens åstadkommande angives vara att bispringa personer i svag ekonomisk ställning, borde man söka en annan väg för att med statshjälpens träffa de rätta och mest behövande personerna. Hjälpens borde tillmätas efter vars och ens mer eller mindre svaga ekonomiska ställning. För bedömandet härav är det egentligen endast två faktorer man har att räkna med, dels personens i fråga årliga inkomst och dels hans förmögenhet. Den förstnämnda faktorn är dock mindre tillförlitlig, alldenstund en persons år-

liga inkomst kan högst väsentligt fluktuera år från år och inom en nära framtid helt upphöra. Det torde därför vara högst vanskligt bygga några beräkningar på denna grund. Däremot håller jag före, att förmögenhetsförhållandet vore en rättvisare grund att bygga på för statshjälpen än storleken av respektive personers tillgodohavande hos ifrågavarande banker.

Jag är inte blind för svårigheten att utföra en sådan individuell prövning av vederbörandes förmögenhetsförhållanden på den korta tid, som här står till förfogande. Då emellertid varje person väl helt nyligen avgivit självdeklaration med förmögenhetssuppgift till årets taxeringar, vilka nu som bäst pågå i varje kommun, har jag tänkt mig möjligheten att därifrån kunna få det nödiga materialet för en sådan beräkning. Om taxeringsnämnderna kunde åläggas, eller om de självmant åtog sig ifylla förmögenhetssummorna för de personer inom taxeringsdistriktet, som äro insättare i de ruinerade bankerna, så vore detta en väg att vinna den behövliga upplysningen om respektive personers förmögenhetsförhållanden.

Sedan kunde statsgarantien, i likhet med Kungl. Maj:ts förslag, utmätas i vissa procent i förhållande till *förmögenhetssumman*, icke insättningssumman, i fallande skala efter som förmögenhetssumman stiger. Den insättare, vars *förmögenhet* uppgår t. ex. till högst 1,000 kronor, skulle staten garantera full betalning, den, vars förmögenhet uppgår till högst 2,000 kronor, 80 procent av tillgodohavandet o. s. v. i fallande skala.

Jag är beredd möta den invändningen, att här skisserade grunder för statens hjälpaktion i föreliggande fall bliva för vidlyftiga att genomföra, men då jag är övertygad om att en hjälp efter dessa grunder bättre motsvarar behovet av hjälp än efter de grunder, Kungl. Maj:t angiver, har jag velat låta förslaget komma under vederbörande utskotts och riksdagens prövning.

Jag hemställer alltså,

att Kungl. Maj:ts proposition nr 229 på så sätt bifalles, att statshjälpens storlek till varje insättare utmätas efter på självdeklaration i år grundade förmögenhetsförhållanden i stället för på respektive insättares tillgodohavanden.

Stockholm den 24 april 1929.

O. Johansson,
Edsbyn.